

DİRANAZ

SİNOB HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Türk Dili karşısında yürüyen gençlik	İbrahim Ertuğrul
Kara deniz	Şeref Kayaboğazi
Bu gün 19 Mayıs (Şiir)	Di'âver Can
Çok Ünlü ve Büyük Kurtarıcımız (K. Atatürk)	F. Dikmen
Sinob Tarihi hakkında bir mütalea	A. Cemil Özalp
Doğan ışık , Kaçan böcek	F. Dikmen
Musiki ve Dans	A. Ersoy
Bahar (Şiir)	İ. H. Kalfaoğlu
Sallantı	Ş. S. Kubilây
Kısa Haberler	

SAYI - 5

31 Mayıs 1936

İmtiyaz sahibi: Sinob Halkevi İdare heyeti

Neşriyat Direktörü: Ali Par.

Basıldığı yer: Sinob İl basımevi.

DIRANAZ

Ayda bir defa çıkarılır , Sinob Halkevi kültür dergisidir.

Atatürk Diyor ki: (5)

Bu imkân ve şerait, çok namüsaîf bir mahiyette tezahur edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler

Aylık Konuşma:

Türk Dili Karşısında YÜRÜYEN GENÇLİK

İbrahim Ertuğrul

Devrimler artımlı bir hızla yürüyor. Yürüyecektir de. Bu artımlı yürüyüş, devrimlerin değişmiyen bir sıfatıdır. Tam zamanında ele alınan bir devrim, akışına tamamille karşıt (zıt) ve sert davranışlar karşısında da yenilmez. İşte öz dil devrimi...

Dil alanındaki bu değişme zorağı, yarım yüz yıl önce de sezilmemiş değildi. Fakat, bu sezış pek az kafalarda üriyebildi. Arapça ve Acemce sözlerin güzelliğine ve anlamlığına insanın bir çoğunluk karşısında ve Osmanlıca cümleler arasında özü Türk sözlere üçte bir verilen yer bile çok görülüyordu. Halk, sözünü anlamadığı bir saire (Büyük adam) diyerek saygı gösterirdi; yurdu, parça parça düşmanlara pişkeş çeken, fakat savaş yapıp kan döktürmiyen diplomata (yaman siyasî adam) dedi. Bu, ulustan deryalar alıp ulusa bir zerre vermediği bile çok gören sultanlara halkın (Padişahımız, Efendimiz) demesi gibi birşeydi.

Manası anlaşılmıyan bir şiiri (büyük) sayan, savaşa girmektense yurtdan bir parça vererek istiklâlsiz yaşamayı sulh bilen bu çoğunluğun, bütün davranışlarının da yarı bilerek, yarı bilmiyerek yaptığına hükmetmek gerektir.

Halkın sınıflara ayrılması yersiz ve aristokratik bir davranış olsa bile, devrimlerin bütün kafalara aynı rahatlıkla giremediğini de kabul etmek gerektir. Bunun için yurdu: A) yürüten, B) yürüyen, C) yürüeyebilen, Ç) yürüyemiyen.. gibi kısımlara ayırırsak, devrim alanında yürüyen gruba haylice iş düştüğünü de anhyabiliriz. Halkın önemli bir kısmını teşkil eden (Yürüyen) zümrenin bütün davranışları daima (Yürüeyebilen)lerin çokluğunu artıracabilecek biçimde olmalıdır. Yürümekle kalıp etrafına ışık vermıyen bir topluluktan çok az fayda girdiği muhakkaktır. Yürüyen zümre herşeyi olduğu gibi değil, olması gerektiği

KARADENİZ

(Jeolojik, Fizik, Biyolojik)

Karadenizin Jeolojik teşekkülü ve Fizik evsafı

— Ankara —

Şeref Kayaboğazi

Dördüncü zamanda -Glasüye- devrinde bu hadise ile müterafik olarak arz üzerinde önemli coğrafi değişiklikler olmuştur.

Avrupanın kuzeyinde (şimalinde) İskandinavya yarım adasında jeologların yaptıkları incelemelere göre bu kıt'a hey'eti ile yükselmiş ve tekrar inmiştir. Avrupanın şimalinde vukua gelen ve topoğrafik sathın yumrulaşma, çukurlaşmasının aksine olarak güneyde (cenubda) Plyosen devrinde başlayan parçalanma hareketlerini sedito çöküntüler hakikî dislocation-ler takib etti.

İşte Akdenizin doğu havzası bu dördüncü zamanın işidir.

Ege denizi Avusturya jeolog-lerinden alfret filipson-un itiraz edilmez bir şekilde isbat ettiği gibi müteaddit çöküntülerin neticesidir.

biçimde kabul edip elden geldiği kadar taptamağa özenmelidir.

Etrafında olan biten herşeyi, her yenilik davranışını kötü bir taklit ve ya verimsiz bir atılış sanacak kadar kendini hiçliklere kaptıran (karamsar bir gençlik) sosyal hayat için ne kadar zararlıysa, gönül incitmek veya göze batmak korkusuyla etrafında olan biten herşeyi -menfi de olsa- hoş görmeğe alışan bu biçimdeki bir davranışı sosyal hayat için hayırlı bilen

Bu hadiselerle insanında şahit olması ihtimali vardır.

Üçüncü zamanda bugünkü Akdenizin daha şimalinde büyük bir Akdeniz vardı. Buna Jeolog-unlar eski Sarman kavimine nisbetle Sarmanya Denizi diyorlar. Bu da bugünkü Akdeniz gibi bir kıt'alar arası denizi idi.

Dördüncü zamanın yukarıda tavsif ettiğimiz hadiseleri esnasında kurumağa yüz tuttu. Takriben bugünkü Karadeniz, Hazer denizi, Aral yerinde tuzsuz göller haline inkilâb etti.

Eski Sarmanya birer halkaları olan bu üç denizin, bu üç büyük gölün bir birinden ayrılma şartları henüz sona ermemiştir.

Aral denizinin gittikçe kuruması tecarrüdi, Hazer denizinin gittikçe cenuba doğru gitmesi vaktile mevcut

(uysal, akımsar bir gençlik) te o kadar faydasızdır. Gerek Türkdili, gerek diğer sosyal devrimlerin geniş ölçüde ve kısa zamanda yayılabilmesi yürüyen gençliğin daha şuurlu davranışlarıyla kabil olabilecektir. Gençlik yürümekle kalmamalı, yürütebilmeğe de özenmelidir. Bu da, özenli ve çok okuyuşla, hergün bilgi hazinemizi yeni birkaç sözle zenginleştirmekle olur. Çalışan gençlikten daha şuurlu çalışma da bekleniyor.

Post Glasiye'nin ortadan kaybolmasının bir neticesi olması ihtimali vardır.

Karadenize gelince: Bunun bir iç deniz halinde tuzlu bir göl halini alması dördüncü zamandaki yer çöküntülerinin bir sonucudur.

Bu hadiselerin neticeleri bu gölün tatlı sularında yaşayan hayvanla mecmuasına (faune) hatta fizik hayat şartlarına tesir etti.

Karadenizin jeolojik teşekkülü hakkında verdiğimiz şu kısa malûmattan sonra fizik vasıflarına geçebiliriz.

Karadeniz hususî karakterde bir kıt'a denizidir.

O, tamamen mütecerrit bir halindedir. Okyanus ile muvasalası amelen hiçtir. Akdeniz, Marmara denizi ile irtibat ediyor. Marmara ise kezalık bir kıt'a denizidir. Kıt'a denizi demek vasıfları rejimi karaların şartlarına bağlı deniz demektir.

Şimalde geniş nehir havzaları (Tuna, Dinyester, Don, Dinyeper) Karadenize büyük miktarda tatlı su döküyorlar.

Karadenizin bu taraflardaki Sovyet deniz kıyılarının iklimi oldukça kuru olmasına rağmen bu yüzden denizin sathında tuzluluk $\frac{18}{1000}$ dir.

Bu yüzden nisbeten az tuzsuz sular İstanbul boğazına, Marmaraya doğru fevkani bir akıntı yapar.

Marmarada tuzluluk derecesi $\frac{30}{1000}$ dir. İşte; suların tuzluluktan ileri gelen kesafet farkı Marmaradan, Boğaz vası-

tasile Karadenize karşılık tahtani akıntı vucude getirir. İstanbul, Çanakkale boğazlarında bu akıntıların hususiyetleri tetkik edilmiştir.

1 — İstanbul boğazında Temmuz ayında fevkanî ve tahtanî akıntılar arasındaki münasebetler muhtelif derinlikte suların tuzluluktan ileri gelen kesafeti :

Derinlik	Suların evsafı sıklığı	Saniyede akıntı sür'atı (Kadem)
0	1,01507	4,02 fevkanî akıntı Karadenizde Marmaraya doğru.
10	1,01628	1,20 fevkanî akıntı
11	1,01133	000 sükûnet man tıkası.
12	1,0238	1,76 Tahtanî akıntı Marmaradan Karadenize.
22	1,03135	1,38 Tahtanî akıntı Marmaradan Karadenize.

Filhakika Karadeniz boğazından 35 mil uzunlukta deniz yüzünde 30 ku laç derinlikte yapılan rasadatta orta izafi ağırlık 1,01396 dir.

İstanbul hizalarında fevkanî sıklığı de 1,01534 dir.

Şu halde boğaz uzunluğuna ve boğazın kısmen methali önünde Karadeniz suları Marmaradan gelen tahtaüf tuzlu sulara karışarak mezkûr suyun tuzluluğu 0,00138 miktarı artıyor.

Bu rasadat malumatını İktisat Vekâleti neşriyatından (İstanbul limanı)na borçluyuz. (1928) (Devamı var)

Bugün: 19 MayısOrta Okul Türkçe Öğretmeni
Dilâver CAN

Yurda yüz bin düşmanın azıp saldırdığı gün..
Al yeveli arslanın göğe baş kaldırdığı gün...
Bugün; On yedi yıldanberi bizleri yaşatıyor..
Bugün bizi tanıttı; Türkü söze katıyor.
Bayrağın kara yaslar bağladığı bir günde
Yüz yılla dize geldi Ülkemizin önünde..
Bir dudak ufuklara kurtuluş «suru» çaldı :
Bir yıldız denizlerin köpüklerine daldı.
Gözlerimizi çevirdik: Göklerimizin yasma ;
919 un 19 Mayısına..
Bugün; yurdda bir güneş yükseldi ki al yüzlü
Gökten gitmiş, parlayan masmavi iki gözlü..
Saçlarının telinden ay yıldız nur veren ;
Göklere serinlik, kalblere gurur veren
Bu güneş; işte bugün yurda doğdu Samsundan :
Bir heykel yükselmisti kutsal Türk namusundan !..
Bir ışık şimşeklendi, parladı, yandı, çaktı..
Yürekleri dolaştı, ta Erzuruma aktı..
Şahlandı bir yağz at üstünde bir Kahraman !..
Kızıl saçlı bir Arslan; yamanmı cidden yaman !..
Beklenen Kurtarıcı işte başa geliyor :
Eğilin yerler, gökler! «Kemal Paşa» geliyor !..
O geliyor ki: Bizi on yedi yıldanberi
Sürükledi ardından sildi yası, kederi..
Bağlandık kardeş, baci, ana, oğul ve kızla..
«Ana yurdu yeniden fethedecek bir hızla»
Gidiyoruz 19 Mayıs'dan doğan tana :
İstiklâlden taç ördük bu yeşil hür vatana !..
Baş Kumandan : «Ordular! Hedef Akdeniz ileri!»
Buyurduğundan beri hiç dönmedik biz geri..
Her gün yeni bir hamle, bir akından akına..
Saniye kadar geldi altı yüz yıl yakına !..
«ATATÜRK» Önderimiz, Ülkü amacımızdır ;
Al bayrak, sevgilimiz, Cumurluk tacımızdır..
Yürekleri bu yurdun ateşile dağlıyız !..
Biz 19 Mayısın Arslanına bağlıyız..

Arslanına bağlıyız !..

19 / Mayıs / 936

**Çok Ünlü ve Büyük Kurtarıcımız
(K.ATATÜRK)e**

19 Mayıs 1919 İlk Samsuna çıkışından ötürü

KOŞMA :

Yıllarca süren o bin bir hicranı
Silüpe yok eden gayret sendedir
(İnsan) kılığında (Şeytan Sultanı)
Tahtından atan o kudret sendedir

Düşmanla savaştı, bu Türk, güciyle
Nice yıl ah etti sonsuz acıyla
Çalışup gündüz hem nice geceyle
Şu (Yurdu) kurtaran niyet sendedir

(Yaldızlı Şeytan) la bir olup düşman
Çiğnendi yer yer hep, yakıldı Vatan
Coştı taşıdığı Türk kanı haman
Bağiyi kahreden şiddet sendedir

Frekler Türklüğe vermezken değer
Sende imiş bu işi düzeltmek meğer
Şimdise bir (Acun) kutlular, sayar
Bu eşsiz şeref hem gayret sendedir

Şu (Türklük) eriyüp sönmekte iken
Tutulmuş güneşe dönmekte iken
Şen bağa karga'ar konmakta iken
Duzaga düşüren himmet sendedir

Ferid Dikmen

(Bandırma) vapurile limana indin
Duygulu canlara ülküler sundun
Çok kutsal kayguyla içerden yandın
Çok derde şifalı şerbet sendedir

On dokuz Mayıs bin üçyüz otuz beş
(Samsun) da doğdun ey (Ulusal güneş)
Var imiş sende o (Tanrisel görüş)
Sönmez bir aşk ile kuvvet sendedir

(Tanrisel bir can) sın inandım buna
Saygılar suna ız tiolerce sana
Hak seni yaşatsın , dileğim ona
Sen (Türk) e Devle'tsin, Devlet sendedir

(Ulusal ülküyi) sen sundun bize
Dağ, taşa gezerken çıkardın düze
Can geldi, renk geldi çok solgun yüze
(Emirik) der, öz Türk, Millet sendedir

Sinob Tarihi Hakkında Bir Mütalea

Karasu Kamunbayı

A. Cemil Özalp

Hilkatin güzelliklerini kendisinde toplamış olan Sinob bugünkü elde mevcut tarihlerin verdiği malûmattan daha çok eski olup meknuz asarına nazaran Sinob Tarihini tetkik için mebdei tarihe yakın muhacereti umumiyeleri de tetebbü lâzımdır. Şimdi (Melitos) Melit ve Eskita (memaliki şarkiye ve şimaliyeyi muhit olan ölke) den akın eden muhacirler devrini gözden geçirerek Sinobu arıyalım.

Kablel milât 1226 da Yunanilerin (Palazipi) kalesine mensub Ayason, İraklis, Tifes, Kastur, Nekstur, Polit, Fiks isimindeki seyyahları (Kolkita; şimdiki Trabzon) na gitmek için Karadeniz boğazından geçerek Sinobu dahi ziyaretle Kolkıtaya muvasalat ve Kral İtininkızı Midyanın delâletile Kralla görüşerek aralarında hasıl olan uyuşma neticesi Karadeniz sahillerine Rum muhacirleri gönderdiler. Bunlardan ikinci bir kafiye de 1068 den 887 ye kadar yine bu sahillere yerleştirildi ve bunlarda Yunanilerin İyonyan kabilesine mensubdur.

Bundan sonra Askitalıların tazı-kile Kırimda meskûn bulunan Kemer-yenleri de 751 den 632 ye kadar Sinobda görüyoruz ki bu tarihlerde Sinob, Trabzon ve Giresunu da havzai idaresine alarak yine kablel milât 480 den 430 kadar ihraz ettiği istiklâliyetin nişanesi olarak gümüş sikke çıkarmıştır ki bunu müteakip Sinobun Paflagoni (şimdiki Kastamonu) ile birleştiğini tarihte buluyoruz. Datam, Akde-

mon, Ariyerant namındaki zatlar dahi Sinobda para kesmişler ve bunlardan Datama aid olan paraların üzerinde Yunanca ve diğerlerinde (aramean) harfleri varmış ve Sinob kablel milât 333 den 183 e kadar yeniden istiklâliyetini ele alarak gümüş para kesmiş ve bu esnada Pontos (şimdiki Trabzon) Kralı dördüncü mihridat Sinobu almağa çalışmış isede muvaffak olmayıp Mihirdatın oğlu birinci Kartakis Sinobu zapta muvaffak olarak Pontos Kırallığına payitaht yapmış ve Sinobun kale, tersane ve palamut dalyanlarını bu zat vücude getirerek bakır para kesmiştir.

Bilâhare 70 tarihlerinde Roma Jenerallarından Loklos Kartakisi öldürüb Pontoscuların elinden Sinobu almış ve 45 tarihinde Sezar dahi Sidobu Roma müstemlekesi yaparak para kesmiştir ve bu paranın üzerinde lâtın hurufatı (Kolonya, Romanya, Jolya, Felki, Avusta, Sinob) isimlerine işaret olarak (I. F. A. S. G. R.) harflerini koymuş ve bu tarihlerden sonra tabiiyun âlimlerinden (Pelin) Sinob da Valilik yapmış ve Sinoba su getirmiştir.

Köpek feylesofu Diyojen ve altıncı Mihiradat ve şair Dinenlos ve Feylesof Patron ve İran tarihinin müellifi Vad-ton Sinobda doğmuştur.

Sinoba Acem ve Arap akınlarında muhtasaran gözden geçirelim. Dara ve büyük oğlu Erdiş ile Huşinin Anadolu içlerinde gezindiğini orta ve kü-

çük asya sahillerine geldiklerini tarihte görüyoruz. Hatta Boyabadın ismi Boyova iken Buy, Âbat tesmiye eden İraniler olmasi muhtemeldir.

Bunlardan Huşinin Kiyonmersin ahfadından olduğu tarihte yazılı bulunmakla beraber Kiyonmers hakkında tarihen ihtilâfda vardır. Bazıları Mihailin oğlunun oğlu olduğunu ve Mehmed Gazalide nasihatilmülükünde Şit Peyğamberin biraderi olduğunu ve Kâdibeyzavide Nizamüt tarihinde Hazreti Nuhun evlâdından Kiyonmers İbnivelât, İbnisant, İbninuh diye kayıt geçmiştir.

Huşin, Anadolu da Acem akınlarını idare ve susuz yerlerde hendekler kazarak sarnıçlarla su isale etmiştir.

Halen Zonguldak Mektupçusu bulunan Sayın Hüseyin Hilminin Sinob kitabelerile Anadolu orta ve küçük Asya tarihini tetkik ettiğim zaman Dara ve büyük oğlu Ardişle Babek ve Huşinî de bizzat Sinoba ayak bastığını zan ve Pelinle beraber Sinoba su getirilmesinde Huşinin de himmetlerini tahayyul ediyorum.

Şimdi Büyük İskenderin devriini hatırlıyalım. Malûm olduğu üzere İskenderin vefatından sonra Jeneralları

arasında vukua gelen muharebat neticesi Antigonos Paflagoniye yerleşmiş ve bu esnada Kastamonuda Kaskas türleri de bulunuyordu. Bunu müteakip Arap akınları başladı. Hüşşamin oğlu Muaviye Kastamonuya Vali oldu.

O zamanın kahramanlarından Kastamonu, Sinob ve Gerzede metfun bazı zatlar vardır. Ezcümle Kastamonuda Şeyh Şabanı Veli Sinobda Seyit Bilâl, Gerzede Çeçe (Çete) Sultan gibi ki aynı zamanda bunlar akrabadır ve bunlarla beraber Arap orduları arasında pek çok Türk muhacirleri de vardı. Hatta Seyit Battal da bulunuyordu. Seyit Battal Arap ordularında kumandandı ve kendisi Türktür ismi Seyit Battal Ebü Hüseyin Abdullahiantakidir.

Bu esnada Muaviye Kastamonuda Vali iken Bizans İmparatoru Leonla bir muahede aktederek Rum seferleri nihayet bulmuştur.

Şimdi Selçukiler devrine giriyoruz. Bu devre aid Sinob tarihini Sayın ve genç tariheimiz M. Şakirin kıymetli makalelerinde takiple dilnişin Sinobun mebdei tarihine dair ve daha geniş mikyasda ve esaslî bir surette Sayın Saylavlarımızın bize bilgi lütfunda bulunmalarına intizar edelim.

Doğan ışık, Kaçan böcek

Sinob limanında geçen
Bir konuşma

Baş sözüme, doğan ışık ve kaçan böcek dedik ve bunu, Sinob limanında geçmiş, pek değerli bir konuşmadan uygulanarak yazdık. Özü ve anlamı, bu yönden pek önemlidir. Biran için kendimizi şöyle on yedi yıl önceye atalım ve bakalım :

Gören gözler, sezen gönüller büyük bir heyecan ve hassasiyet içinde.. Düşmanlar, Türkiyenin ve Türklüğün başına eşsiz, acı bir belâ getirmek ve örmekle meşguldurlar. Bunu önlemek gerek. Fakat bu yola çıkacak, baş olacak yok. Kendinde bu canlılığı, bu özlü kıvılcığı gören ve duyan pek şerefli bir can, değerli kahraman, ünlü kumandan (Mustafa Kemal paşa) bir ödev ile Anadolu'ya geçmektedir.

Yunanlıların, güzel İzmir, kendilerini kıskırdanların gücüne dayanarak işgal etmekte bulunduğu bir anda İstanbul'dan (Bandırma) adındaki posta vapur ile Karadenize yollanarak, Mayısın 19'unda Samsuna çıkıyor.

Bu unutulmayacak ayet ve hadis gibi bellenecek bir konudur. 1919 — 1335 : Mayıs 19 günü . Evet tam bundan bir gün önce , yani 18 Mayıs'ta bu vapur Sinob limanında iken, o günlerde Sinobun mühim vazife amirlerinden bir zat da vazife icabı, vapura gitmiş bulunuyorki , büyük salonda hallerinden ünlü kişiler olduğu sezilen ve yanında bir kaç kişi daha bulunan bir zat - Gazi - o memurlara bir kaç şey

Kurtuluş andaçları

F. Dikmen

soruyor : Sinobun nüfusu nedir, ne kadarı rum ve Türkdür, rumlarda silah var mıdır , silah kaçacılığı oluyormu , ve saire . bunlara münasip cevaplar aldıktan sonra, memlekete silah gir, mesine göz yumunuz , silah gelsin ... diyorlar.

Yüksek bir zatın öyle bir zamanda , herhangi bir ilgi ile bunları anlamak istemesi tabii görülüyor. işin aslı iç yüzünü, fevkalâdeliğini o gün için birden anlamak mümkün değildi ...

İrtesi günü sabahlayın, maiyetiyle beraber, (Gazi) Samsuna çıkıyor , büyük sevgi ve saygı ile karşılanıyor . Fakat vaziyet , etraf çok nazıktır Düşmanların akle gelmedik hile ve desiselerle yurdumuzu sarmak ve vurmak emelinde olduklarını çok önceden sezen ve epeyce de anlayan tek baş varsa oda , kendisidir. Vakiâ nice kimseler, nice başlar , bir şeyler yapmak istiyorlar, toplantılar, yer yer Kuluplar, vatanî az zarala düşman elinden kurtaracak dürlü eğri doğru fikirler, prensipler pesinde iselerde ... bunların hiç birisi , tehlikeyi tam gözle görüyor , derdlere icabettiği derecede çare ve merhem olamıyordu , olacak mahiyette değildi. İstanbul - Padişah hükümetinin uyuşukluğu, korkaklığı yüzünden her gün bir tehlike ile karşılaşmaktadı.

Bunca Millî derdlere çok candan çareler arayan Ünlü Başbuğ, tanrısel

bir aşk ile çalışmağa özenmiş bulunuyordu . İstanbul , Çanakkale , İzmir , Adana, Antalya, Konya, Musul düşman işgaline geçmekte, duygulu yürekler sızlamaktadı. Ak ve Karadeniz kıyılarında, yer yer düşman zırhlıları gezmekte, istedikleri gibi hareket etmekte ve iskelelerimize gelerek , kötü izler bırakan sülükler gibi temiz sularımızı kirletmekte , içerilerde fesad tohumları ekmekte idiler . (Mustafa Kemal paşa) işler bu durumda iken Samsundan Havzaya, Amasya ya oradan Erzurume ve sonra Sivasa gidiyor. Kongralar toplanıyor, pek nazik günler geçiriliyor, mühim kararlar veriliyordu.

Günden güne büyüyen bu kuvvet nihayet Ankaraya gelerek yerleşiyor ve sonra ilk Büyük Millet Meclisi hükümeti toplanıyor. Dağıtılmak istenen Türklük yeni bir duygu, yeni bir ışık ile kalkmakta ve her zorluğu yenmeğe hazırlanmaktadır ve oradan doğan bu güneş kararan yurdu, bunalan Türklüğü aydınlatmaktadır. Bu sıralarda düşman zırhlıları, dürlü harb gemileri deniz'lerinizde gezip, kıyıları taramak da ve aramakda, yeni şehirleri, limanları bombarduman etmektedir. İşte bunlardan bilhassa o günlerin şaşkın başlı Yunan kumandan'ları, Türklüğe yeis verecek , ürkütecek ! hallerden geri kalmamakta ve diğerleride vakit vakit sahille imizle dolaşmakta ve sorgusuz, tanımadan şehirlere çıkarak, gezinmekte. gösteriş yapmaktadırlar [1] ...

(1) Hususî notlarımızdan: Meselâ 1920—1336 Nisan 8 Cuma Amerika torpidosu, 14 Cumartesi iki torpido, bir drtnavtdan mürekkep İngiliz harp gemileri,... 1920 Birinci Teşrin 2 Pazar Tayyare vapuru, Tayyare uçurdu ; 1921 21 Temmuz Yu-

Öyle günler o'duki, serbestçe limanlarımıza giremez, iskelerimize yanaşamaz, çıkamaz, bir şey alamaz, izinsiz hiç bir yere, yanında Polis - Jandarma olmadan bakamaz, gezemez oldular, şehirlerimizde nümayişler yapan, cadelerde şuna buna sarkıntılık eden, içki şişelerini sokak ortasında patlatıp içen, aldığı karpuzu dizine vurarak parçalayup hayvan gibi gemiren yiyen, bu medeni insanlara şimdi ne olmuştu? neden çekiniyorlardı. Onlara karşı sahillerimizde büyük tabyalarımı, istihkâmlarımı yapmışdık , limanlarımıza Drtnavtlarımı dizmiştik , neden korkuyorlardı? ne olmuştu. Evet böyle bir şeyler yoktu amma , işte o (böcekler) her yosunlu köşeye, her karanlık bucağa, ıssız ve ışiksiz yerlere girip yuva kuran, oraları kirleten , aydınlıktan ürken , kaçan o (kara böcekler) den değillermidi? karşılarında evreni aydınlatan, karanlığı gideren , gönülleri şenleten, yaşama ve canlanma duygularını coşdurup çoğaltan bir baş , bir nur duğmuş, parlayordu...

Bu göz kamaştırıcı , bu (Tanrısel) Türk karşısında , öyle geçdiği yerlerde aneak kötü izler bırakan , ışıktan hiç hoşlanmayan , tışları sırlı , iç'eri kirli korkak böcekler, dura' ilirlermidi?

Türkiye de doğan bu nur karşısında, ışık sevmiyen o böceklere, kaçmaktan başka ne yakıştırdı !

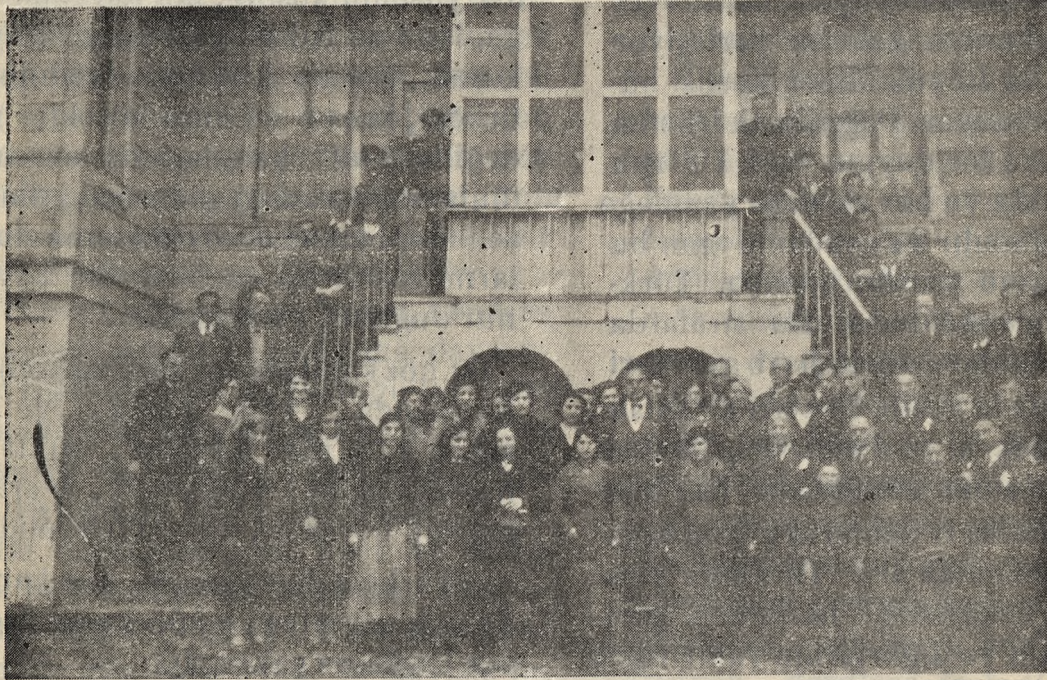
Tarih; büyük diye andığı ve saydığı o İskenderleri. Dâ'âları, bilmem ne'eri artık sayfalarından çıkarsın , çizsin ! yerine

nan zırhlı bombarduman etti. 1921 26 Temmuz Salı Yunan zırhlısı şuraya buraya ateş etti. 1921 28 Perşembe bir torpido ve bir nakliye ve bir zırhlıdan mürekkep Yunan filosu gelmişlerdi,

(Atatürk) ü yazsın , o hepsine değer. o bir kitap , bir cevherdirki nice yüz , nice bin yıllar geçsede , ünlü adı , büyük başarıları , ulusal ülküleri her çağda okunacak, evrene yetecektir. Bu çok ünlü kalkımda Türk tarihin de (19 Mayıs 1919) da hususî bir kıymeti vardır.

Yadellere egemenliğini kaptıran eski düşüncü ve yaşayış yollarında saplanup, ileriye , yeniliğe atılamayan

öndersiz kalarak , yabancı çenberinden kendilerini kurtaramıyan uluslar, Türke ve Türklüğün büyük Kurtarıcısına özleyiş ve imrenişle bakmaktadır. Ondan ilham ve örnek alarak ecnebi bağlarından sıyrılmak ve kurtulmak çarelerini arıyorlar . Ne mutlu Türke,ki bağrından böyle bir Kahraman, büyük bir insan çıkardı, Türkün yaşayacağına bu en büyük müjdedir. Var olsun Cumhuriyet ve onu var eden.

Evimizin Gösterit Şubesinin Yeni Yıl İçinde Temsil Edeceği Piyeslerde Vazife almış arkadaşlar hep bir arada

Musiki ve Dans

Ali Ersoy

Musiki , «Chronologie» ilmine göre, beşerin ilk sanatıdır. Heykeltıraşlık , Ressamlık, Şairlikten evvel Muğanniler, «Instrumentiste» ler yetişmiştir. İlk insanlar buldukları tabii çevre dahilinde işittikleri sedaları, gürültüleri taklit ederek taganni etmeği ve icad eyledikleri yaraçlar ile çalmağı öğrenmişlerdir.

Şu halde musiki insanın iç güdiyle işittiği sedaları taklit ederek meydana getirdiği ilk sanat eseri ve bediasidir.

İnsan yaradılışı icabı olarak güzel sedalara meczub ve meftundur ; güzel ve uyumlu sedaların ruhlarımız , fikirlerimiz üzerinde iera iylediği tesir çok sehhar ve derindir. Ondan aldığımız duyguda başkalık bir Usnomallik vardır.

Meslâ bir keman sesini eşiden kulaklarımız ihtiyarsız sedanın geldiği tarafa döner ve o sedayı bütün dikkatimizle dinler bayılırız.

Bonapart, musikinin akıl ve idrakimizi kandıran ahlâkî bir eserden ziyade ruhlarımızın, fikirlerimizin içine işlediğinden bahsederek onu bütün kanun yapanların ön verimleri borçlarıdır; demiştir.

Eski ve yeni zamana ait birçok Tabloları, Oymaları, Kabartmaları bize musiki ikonografisi göstermekte, eski ve yeni devrin musiki heyecanlarını akışlarını ve ona verilen önemleri gözümüzün önünde belirtmektedir. bu konu üzerindeki Tablolar cidden çok enteresandır. Bilhassa garpte güzel sanatlara verilmiş olan ehemmiyeti göstermesi itibarile dikkat nazarımızı çekmektedir,

Musiki, duygularımızı terennüm eden ruhanî bir ses hayalimizle, şûrumuzla vucut verdiğimiz anjelik nağmelerdir. Dansda iç itişinden doğan tabii duygularımızın şekillenmiş tezahurudur Musiki ile doğmuş yaşamıştır.

Kurûnu kadimedenberi mevcut olan Dans iptidaî ekvamın dini ayinlerine harp nümâyışlarına girmiştir. Tarihte onbeşinci, onaltıncı asrın paleleri on sekizinci asrın pandomimalı dansları göze çarpıyor. Asrımızın alafranka dansları bir Spor ve eğzersis mahiyettedir. İnsan bu danslarda hafifce sıçrayor ayağını şiddetle yere vuruyor, dörtleme galop yürüyüşler yapıyor, gâh telaşlı gâh sakin hareketlerle tatlı bir yorgunluğa uğrayor.

bizim Alaturka dansları ise parmakları birbirine vurup şakırdatmak bel kalçaları bükme adımları düzgün atmak gibi bir takım hareketler teşkil ediyor. Gaston Deschenp Alaturka dans Yunanlıların dansının aynıdır. Bu oyunu bu iki milletten hangisinin icad eylediği belli değildir, diyor. Bu mutalâanın ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmiyorum. Bizde bu günkü musiki ve dans cereyanları memnuniyetle kayde değer Ar ve Sosiyete hayatımızı canlandırarak, yükseltecek hadiselerdir.

İnkılâbımızın anlayışına uygun olan bu hareketler Halkevlerimizin çok güzel tertib eylediği program ile ileri gidecek ve bize Arsulusal Muzik ve Sosiyete hayatında yerimizi hazırlayacaktır.

BAHAR

GERZE

Güzelim gel hele gel gel bakalım
Gel seninle azacık laf atalım
İşte geldi özlenen faslı bahar
Süsledi her tarafı o lutfkâr
Hep yeşillerle bezendi ovalar
Görünen karşıdaki sıra dağlar
Sıra dağlarla yamaçlar tepeler
O güzel yüzlü baharî müjdeler
Nede şirin akıyor bak şu dere
Doyamaz bakmaya insan bu yere
Al, Beyaz, Mor Kelebekler dönüyor
Eyilip yerlere hürmet sunuyor
Ne diyor gel dinle Bülül sesini
Soriyor konca gültün adresini
Bir hazin ses geliyor ta tepeden
Kuzulardır, evet onlar meleyen

J. H. Kalfaoglu

Ne latif karşiki sahil gidelim
Gidelim zeykini tesbit edelim
Azacık dinlenelim Aksuda biz
Binelim sandala sonra ikimiz
Sen dümen tut çekeyim ben de kürek
Verelim köşke kadar eğlenerek
Oradan hoş görünür çünkü gurup
Bakalım seyrine Parkta oturup
Çatma kaş, bükme dudak hiç nafile
Boyle demler her zaman geçmez ele
Gelecek bir gün evet, yok olacak
Şu çimenlerle çiçekler solacak
Bu letafet bitecek hep bitecek
Bu güzellik belki yarin gidecek

Eyimizin 936 yılı birinci devre Daktilo kursundan çıkan talebelere bir Gurup

Sallantı...

Hayatı Hakikiyeden
Sahneler

Ş. Sami. Kubilây

Parkın tracasında tatlı esneyiş-
lerle, dört saatlik uzun ve ayakta
geçen bir yorgunluğumuzu çıkartıyo-
ruz.. İki arkadaşız. İkimizde de ruh ve
sinir hassasiyeti yakın farklarla bir
birine çok yaklaşıyor. Püfür püfür esen
bir rüzgâr bize bahardan müjdeler
getiriyor. Üşütmiyor, bir sam yeli gibi
de bayıltmıyor, tatlılığı, sevimliliği
üstünden kıvrak ürperişlerle akan bu
rüzgârdan bambaşka bir zevk ve neşe
ile sarhoşuz... Yorgunluklarımız, da-
marlarımıza kadar işlemiş olacak ki..
Bu güzel manzara bu sevimli ve okşa-
yıcı rüzgâr karşısında bu yorgunluk-
larımızı damla damla eritmek imkânı
bulabiliyoruz.

Park bahçevanı çiçeklerin diplerini
dolduruyor, yabanî otları ve sevimsiz
nebatları söküp atıyordu. Fabrika ba-
casından çıkan duman diller, havada
ufak kavisler çizdikten sonra, parça
parça dağılıyor, mehcür kalmış birer
insan gibi hüznü ve öksüz birer
çehre ile bakıyorlardı. Deniz... Çok
cilveli çok çapkın.. Nedim gibi şair
olmuş.. Şen gülümseyişi ile bize altun-
dan yazdığı mısralarını gösteriyor.
Okuyoruz. Dimağımıza değil, ruhu-
muza hitap eden bu satırlarda bir iç
gıcıklayışının mahmur baygınlıkları
var. Çok zevkliyiz ve tatlı bir sinir
ürperişinden gıdıklanıyoruz.. Tam bir
bakir erkeğin zifaf gecesinde duy-
duğu o canlı ve heyecanlı ürperiş gibi..

Hülâsa anlatılamaz ifade edilemez, bir
ruh ve iç bayramının sevimliliği ile
kucaklaşmış başbaşaız. Aman diyo-
ruz, münasebetsizin biri gelipte, bizim
şu sevinçli dakkalarımıza bir zehir
püskürtmesin.. Dostumun gözleri dur-
gun deniz üstündeki bir gemiye takıl-
mıştı. Şu gemi ve öteki gemide sall-
nıyor dedi..

Ben bir telapatinin helecanlı, eşik-
lerinde olduğumu zennederek tatlı ve
ılık düşüncelerimin köşesinden ayıl-
mak istemiyor, bu varlığımın dağılaca-
ğı korkusile bir türlü o tarafa bakamı-
yordum Arkadaşım ceketimin eteğini
çekti: Ve, canım niçin düşünceme işti-
rak etmiyorsun muahezesile beni
tatlı visalimden uyardı. Evet dört
gemi vardı. Birer gemi aşırı ikisi sal-
lanıyor, ikisi sallanmıyordu. Sanki
sallanmıyanlar denize mihli gibidi..
Niçin soruşile bu sebepleri araştırmaya
ve bir hükme bağlamaya kalkıştık.
Sonunda şu neticeye vardık.

Sallanan gemiler boştur. İşte de-
niz durgun olmasına rağmen sallanı-
yorlar. Belki biraz hafif derinlikle-
rindeki sularda ölü dalgalar veya
akıntılar vardır. İkisi kıvılcıkmıyor,
çünkü yüklüdür. Bundan şu hisseyi
çıkartıyorum:

Maddi ve manevi yüklü olan,
dolmuş insanlar hayatın meddü cez-
rine karşı daima mukavimdirler. Kü-
çüğünü değil büyük felâketler bile

onları mağlup edemez. İrade terbiyesi, irade kuvveti ve kudreti dolu bir kafanın umudlu meşalesi altında tüten ve tutuşan birer ocaktır. Bu ocaklar tutuşup tüttükçe hayata karşı mukavemet ve mücadele kabiliyetimiz artar. Hizmet edeceğimiz iki nokta: sihhatımız ve dimağımız. Çalâki ve çevik, söz kısası sağlam bir vücut ve bu bina üzerinde hafızamızın tereklerine yerleştirilmiş, solmayan çiçeklerden örülmüş birer bilgi çelengi... Kafamızı süsleyen bu nefis ve nadide

çiçeklerden meydana gelen bilgi halesi bize yaşayış kavunlarımızın, elverişli şuurlu birer meşalesi olsun... Vücudumuz sağlam bilgimiz kuvvetli gemimiz sallanmıyor.. Mukavimiz. Bu kâfimi? Türk şairi Cenabın şu vecize-sile sözümü bitiriyorum: Oğlum hayatın muvaffakiyeti dört şeyle kaimdir. 1 (Servet), 2 (Ahlâk), 3 (Sihhat), 4 (Zekâ). Bunları sırasına koyalım: Sihhat, Zekâ, Ahlâk, Servet.. İşte sallanmanın çaresi..

Evimizin Gösterit Şubesinin 23 Nisanda Oynadığı (Akın) Piyesinde Rol Alan Arkadaşlardan Bir Grup

KISA HABERLER

§ Ulu Önderimiz Atatürk Samsuna ayak basdıkları güne raslayan 19 Mayıs günü Sinobda büyük tezahurat yapılmıştır.

Bu gösterilere Evimiz geniş ölçüde katılmış ve bandomuz gündüz ve gece törenlerine iştirak etti ve Cumhuriyet meydanında, parkda ve Parti önünde söylevler söylendi gece şehir donatıldı şenlikler yapıldı ve geceside Gösterit şubemiz tarafından (Köyün namusu) piyes ile (Soyulan hırsız) mevzulu bir perdelik komedi temsil edildi.

§ 19 Mayıs gününün idman şenlikleri günü olarak kabul edilmiş olmasına göre Parti genel sekreterliğinden aldığımız talimat dairesinde bu şenliklere Evimizde katıldı. Tertib edilen bisiklet, sür'at, mukavemet ve çuval ve yumurta yarışlarında birinci ve

ikinci gelenlere spor şubemiz tarafından madalyalar ve muhtelif hediyeler dağıtıldı.

§ Hamidiye mektep gemisinden Karaya çıkarılan deniz subay okul talebler ile bir askerî müfrezeye Evimiz bandosuda iştirak ederek deniz şehitleri abidesine gidilerek abideye donanmamız namına çelenkler konmuş komutan ile bir subay nutuklar söyleyerek mübarek şehitlerimizin hatırası anılmış ve bu söylevlere şehir namına Dilâver Can tarafından mukabele edilmiştir. Ve bundan sonra Aziz şehitlere hürmeten havaya beş el silah atılarak rasime ihtiram edilmiştir.

§ Limanımızı ziyaret eden Hamidiye mektep gemisi kumandan ve subayları şerefine Evimizde şehir namına bir akşam çayı verilmiştir. bu ziyafette söylevler söylemişler ve denizcilerimiz şitttle alkışlanmışlardır.

Evimizin Keman Kursunda Ders Alan Taleberden Bir Grup

§ Limanımızı ziyaret eden Hamidiye Mektep Gemisi Subay, Talebe ve askerlerine mahsus olmak üzere Gösterit şubesi tarafından Evimiz sahnesinde Akın piyesi temsil edilmiştir.

Mayıs ayı içinde evimiz salonunda dört defa aile toplantısı yapılmıştır.

Bu toplantılarda orkestire takımı ile Millî saz takımı arsiulusal ve yersel havalar çalmış, Danslar edilmiş, Hayır cemiyetleri menfaatına tombalalar çekilmiş, eğlenceli oyunlar tertib edilmiş çok nezih saatler geçirilmiştir.

§ Mayıs ayı içinde evimizde Öğretmen Bekir tarafından (Ailede çocuk terbiyesi) İbrahim Akdoğan tarafından (Adabımuâşeret) Ferit Dikmen tarafından 19 Mayıs günü ve Atatürk, Rıza Korkut tarafından Hava tehlikesi konulu olarak dört konferans verilmiştir.

Bu konferanslarda 2326 dinleyici bulunmuştur.

§ Evimizin Keman ve Piyano kursunda ders alan kız talebeler bu ay içinde ikinci konserlerini vermişlerdir. Talebelerin bu konserleri hazır bulunanlar üzerinde çok takdir ve alâka uyandırmıştır.

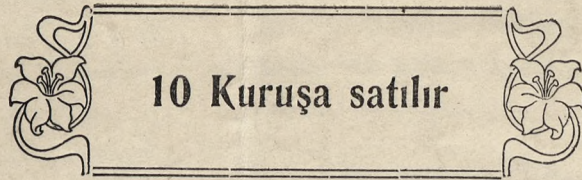
§ Futbol sahası için en muvafık mahal olan sahil boyundaki eski yangın mahalli temizlendikten sonra memleket gençliğinin beden hareketlerine tahsis edilecektir.

§ Sinob Belediye Meclisinin son toplantısında düzenlediği 936 yılı şehir bütçesinde Evimize 500 lira yardım tahsisatı koymuş olduğu memnuniyetle haber alınmıştır.

§ Evimizde Piyano, Keman ve Daktilo kurslarından başka bu kerede Orta Okul Resim Muallimi Mahmud Kılıç idaresinde bir Resim Kursu açılmak üzere talebe kaydına başlanmıştır.

Dergimizin Yıllığı (100) Kuruştur

Mesul müdürü : Ali Par

Vatandaş !

Yurdseverliğin aynası olan Dergimiz, kıymetli yazılarınızı sevinçle karşılar.

Bütün yazılar ve müracaatlar Sinob Halkevi Neşriyat Direktörlüğüne yapılır.